

Renau exposarà a Mèxic el 1992

Ruy Renau Ballester (València, 1936), va nàixer a València. Uns anys després va anar amb la seua família a Barcelona. I, en acabar la guerra, va passar la frontera, fins a França, i poc més tard amb el vaixell holandès *Vendamm* va anar per l'Atlàntic fins a Nova York i, finalment, a la ciutat de Mèxic. Al seu costat anava així mateix la seua germana, Julieta. Format a mitjan camí entre Mèxic, Cuernavaca i l'Havana, Ruy Renau té una formació familiar artística –ell va ser ajudant de l'equip d'*Estudio Imagen*– on Renau feia els cartells de cine, política, comercials, etc. – i una formació universitària científica. Des de fa deu anys, aproximadament, viu i treballa a Puebla de los Angeles, a l'estat de Puebla, a Mèxic, amb la seua muller Montse i les seues filles Rosana i Adela i dos nés.

Sobre els inicis de Renau com a cartellista, diu: "Si no recorde malament, els primers cartells del meu pare foren dels anys quaranta i fets per a la productora o distribuïdora Grovas. Més tard va fer coses per a Ars Una. I finalment per a Fernando Fuentes i altres". En aquells temps, els anys quaranta, altres valencians, amics de Renau, com Blas López Fandos, també estaven vinculats al Cinema Nacional Mexicà. "No ho recorde –afegeix més endavant– si López Fandos va ajudar el meu pare. Sí que és cert que ell estava molt relacionat amb el cine mexicà".

Quant als primers treballs de supervivència de Renau, recorda: "Els primers treballs del meu pare foren calendaris per a la Imprenta Galas. Més tard va fer el mural del *Retrato de la burguesía* amb D.A. Siqueiros per a la seu del Sindicato Mexicano de Electricistas. Recorde que durant la detenció de Siqueiros per l'atemptat a Trotski el meu pare va acabar tota la faena del mural, amb l'ajuda de la meua mare. Jo era, llavors, molt xicotet. Apenes tenia 6 anys".

La família Renau va viure en diverses cases a la ciutat de Mèxic. Primer a l'edifici Pasteur. Més tard a la casa de Saltillo. I finalment a Coyoacán. Eren més d'una dotzena de persones.

"La casa que recorde més gratament va ser la de Coyoacán. Allí va nàixer Totly. D'allí ens en vam anar a Mixcoac, molt prop del col·legi Madrid i el col·legi Williams. I finalment ens en vam anar tots a viure, des de 1948 fins a 1952, al Casino de la Selva, a Cuernavaca".

En l'època en què Renau, amb l'ajuda de

Manuela Ballester, pintava el mural *España hacia América*, el Casino de la Selva estava tancat. La família vivia tota sola al futur hotel de Cuernavaca. Renau compaginava el seu treball de muralista, amb el treball de cartellista: "Recorde que vaig anar més d'una vegada a la Ciutat de Mèxic a cobrar els 500 pesos que Don Manuel Suárez, propietari del Casino de la Selva, li pagava pel mural, cada mes".

Josep Renau i la seua família, Cuernavaca, 1950. JOSEP RENAU

Renau sembla que va adquirir un cotxe Dodge i el seu fill feia de xofer en els viatges habituals entre Cuernavaca i Mèxic. "Amb el temps Renau va crear un estudi que va anomenar *Estudio Imagen* per a fer amb un grup d'artistes cartells de cinema. L'equip estava integrat per Manuela i Rosa Ballester i jo mateix. Més tard vingueren Ramon Puyol i Manuel Garza i també el meu cosí germà, Jordi Ballester. Entre tots formàrem una espècie de companyia. Era com una empresa de publicitat, però amb un caràcter familiar. El meu pare ho feia tot. Ell tenia la idea, feia el dibuix, pintava amb la pistola, etc. El problema va ser que vam muntar un negoci i el director de l'estudi no era un negociant".

Amb aquesta activitat cartellística per al cinema nacional mexicà, la família Renau va sobreviure durant més de quinze anys a l'exili mexicà. Tot el material original de l'època va quedar en les empremtes mexicanes. Els cartells s'imprimien amb la tècnica d'*off-set*. Quasi tots els cartells de l'època estan fets i firmats per Renau. Però alguns els va fer particularment el mateix Ruy Renau, que continuà amb aquest treball quan Renau se'n va anar a Berlín Oriental. Tots aquests cartells, es podran veure, de nou, el 1992, a la segona Biennal Internacional del Cartell de Mèxic, on hi ha prevista una exhibició de l'artista valencià.

la de Belles Arts de Sant Carles, de València, es dedicà durant algun temps a la fotografia.

La vessant de fotògraf de Renau ha estat un poc oblidada per la seva obra artística com a introductor del fotomuntatge polític a l'estat espanyol. Siga com siga, Renau feia fotos cada dia, amb els seus amics, els seus models, els paisatges de l'època.

De l'experiència com a fotògraf de Renau s'ha recuperat ara, a Mèxic, un vo-

lum important de negatius, de mitjà i de gran format, on apareixen les seves primeres fotografies.

A aquesta pràctica fotogràfica que Renau va continuar durant la guerra com a suport de la seva obra com a fotomuntador –per exemple *Els tretze punts de Negrín*, 1938– segueixen les fotos d'amics, familiars i models que realitza a la ciutat de Mèxic i sobretot al Casino de la Selva (1944-50), Cuernavaca i Veracruz. En aquesta última ciutat, amb la companyia de bons amics de l'exili, com l'arquitecte Enric Segarra, l'escriptor Max Aub, el pintor Miguel Prieto, etc.

Renau, per una altra part, amb les màquines grans que utilitzava a l'estudi de Mèxic (*Estudio Imagen*), feia normalment fotos de les obres gràfiques que per a la supervivència de la família va realitzar durant més de 15 anys per al Cinema Nacional Mexicà. Entre els 500 negatius apareguts hi ha les reproduccions de tota la seua obra gràfica mexicana.

FITXA TÈCNICA: Investigació i textos: Manuel García. Arxius: Fundació Josep Renau, València; Alexandre Renau, Mèxic; Dolors Renau, València; Manuel García, València. Fotos: Cuca Balaguer, Josep Renau i Luis Vidal.